

HEBERA NE

Tcgãyas Hebera ne góá mááèa sa

Téé-cookg'ai sa

Tcgãyas Hebera ne di sa kò xg'aes dtcòm-k'ao ne di sa góá mááèa, ncēe kò gane di xgàrasean domka tshoa-tshoa a ko gane di dtcòmàn aagu ne. Góá-k'ao ba kò gane di dtcòmàn koe ntcàm ne, a ko Jeso Krete ba tseegu dim Nqari Me e sa x'ái. Nqoana gúùan cgoam ko tseeguan x'ái:

1. Jeso ba chõd tamam Cóá Me e Nqarim di ba, ncēe kò tseegu di komsanan xgaa-xgaase ba, Xõdòm koe guu a, ãem kò hãa-q'ooa xgàrasean koe. Nqarim dim Cóám iisem, Jeso ba moengelean koe hēé, naka Nciís Qáé-xg'aes di xu porofiti xu hēé, naka Moshem koe ga hēéthēé cgáé Me e.
2. Càm dis kam Jeso ba Nqarim ka nxará tcg'òóèa hãa, chõd tamasem gha peresiti ba ii ka, peresiti xu Nciís Qáé-xg'aes di xu ka cgáé iisē.
3. Kaiam Peresitim iisem, Jeso ba tseegu di kgoarasean óágara hãa, me dtcòm-k'ao ba gaa domka chìbian koe hēé, naka q'áòan koe hēé, naka x'ooan koe hēéthēé kgoaraèa. Nciís Qáé-xg'aes di x'aè kas xg'ao kgoaraku sa x'áiè, igabas ncēeska Jesom koe xg'ara-xg'araèa hãa.

Góá-k'ao ba ko dtcòmàn di qarian x'ái Iseraele di ne dtcòm-k'ao ne di kg'òèan koe, a ko gam di ne nxará-k'ao ne ncēeta ma ntcàm, dtcòma hãase ne gha qarika téé sa (11 dim tceem koe). A ba a ko 12 dim tceem koe gam di nxará-k'aoan ntcàm, gane

di tcgáían ne gha Jesom koe qãea tòò, xháé zi hěé naka qóm zi hěéthěé ěe gha hàà cgae ne zi koe.

Qaa-qaasa kg'uia ne:

- peresiti, chìbi, dàòà-mááku, còrè-nquu

- qáé-xg'ae

- dtcòm

- Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)

- Kreste ba Moshe ba hěé naka Joshuam ka hěéthěé cgáé Me e (3-4)

- Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (5-7)

- Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)

- Krestem di dàòà-máákua ne cgáé e (10)

- Dtcòm sa (11-12)

- Nqari ba ko qãe-tcaokagu zi tséé zi (13)

Kreste ba moengele xu ka cgáé Me e (1-2)

Nqarim dim Cóa ba kaim ga Me e

¹ Ncií kuri kam kò Nqari ba kái xu dàò xu tãáka xu cgoa porofiti xu tséékagu a gatá ka tsgõose ga xu cgoa kg'ui,

² igabagam ncẽeska còò di x'aèan ka ko Gam dim Cóm koe guu a kg'ui cgoa ta a. Gaam ncẽem kò Gam koe guu a nqõó ba kúrú, a wèé zi gùù zi dim q'õò-kg'ao ba kúrú Me ba.

³ Nqarim di x'áà-q'ooa nem ko x'ái, a wèé za ga Nqarim khama ii, a ba a ko wèé zi gùù zi Gam dim kg'uim di qarian ka qgóó. Eẽm ko *gatá di* chìbian koe q'ano-q'anokuan kúrúa xg'ara kam kò tc'amaka hãam Qarim wèém dim x'õàm kg'áòm xòè koe síí ntcõó.

Nqarim dim Cóa ba moengele xu ka kaia hãa

⁴ Ncëes ma Gam dis cg'õè sa ma moengele xu di cg'õèan ka tc'amaka hãa khamagam gaxu dis téé-q'ooos ka tc'amaka hãas téé-q'oo sa máàèa.

⁵ Gatagam Nqari ba qanega c'ëem moengele ba bìrí naka máá:

“Tsáá tsia Tiri tsi cóá tsi i,

Ra ncëem cáám koe guu a tsarir Xõò Ra a,”

témé ta ga hãa,

kanam Nqari ba qanega c'ëem moengele ba bìrí na máá:

“gam ka Xõò bar gha ii,

me gha Tirim cóá ba ii,”

témé ta ga hãa khama.

⁶ Igabagam kò Nqari ba ãem ko Gam dim Cóám tc'áà di ba nqõóm koe tsééa óá ka máá:

“Wèé moengelean Nqarim di méé i dqòmè Me,”
témé.

⁷ Moengele xu kam kòo kg'ui nem ko máá:

“Nqari ba ko Gam di xu moengele xu kúrú xu

tc'áán khama ii,

a Gam di xu tséé-kg'ao xu kúrú xu c'eean di

karu tãman khama ii,”

témé,

⁸ igabam kòo Cóám ka kg'ui nem ko máá:

“Nqari Tseè,

Tsaris ntcõó-q'ooos x'aian di sa

gha chõò tamase hãa.

Tsari ne khóè ne

Tsi ko tchànóm dxòm cgoa tc'áà-cookg'ai.

⁹ Eë tchàno ii sa Tsi ncàma hãa,

a ãe cg'ãè ii sa hòrea.

Gaa domkam Tsarim Nqari ba, Nqari Tseè,

Tsáá ka c'ěe xu nqáéa hãase nxará tcg'òó Tsia,
a qãè-tcaoan di nxúlan cgoa ntcãá tcúú Tsia hãa,
témé.

¹⁰ A ba a ko máá:

“X'aigaè,

Tsáá Tsia tshoa-tshoases koe nqõó ba kúrúa hãa,
i nqarikg'aian Tsari tshàuan di tséé e;

¹¹ kaàku i gha,

igabaga Tsi gha Tsáá chõò tamase hãa.

Wèéan ga gha qgáían khama ma cg'ãa-cg'anase,

¹² hãaèkom qgáím khama Tsi gha ma kabèa
xg'ae e,

i gha qgáían ko ma hãaè a tcg'òóé

i c'ěean hãaè khamaga ma kabì-kabìè,

igabaga Tsi gha Tsáá ěe Tsi ii khama cúíga ii,

i kuria Tsi chõò tite,”

tam méé.

¹³ Qanegam Nqari ba c'ěem moengelem kaga máá:

“Ncěe koe ntcõó Tirim x'òàm kg'áòm xòè koe,

nakar gha nxãakg'aiga síí tsari cg'õo-kg'aoan kúrú

naka i nqàrè-kg'ama tsi dis ntcõó-q'oos koe ntcõó,”

témé ta ga hãa.

¹⁴ Kháé i nxãaska moengelean dùúá? *Kg'amaga*

xu Nqari ba ko tsééa máá xu tc'ěe xu u, ncěe Gam

ka tsééa óáèa hãa xu, hàà xu gha khóèan hùì i

kgoarasean hòò ka.

2

Komsanan dis dqàèku sa

¹ Gaa domka méé ta ncēe ta kò kóma hãa tchõàn kaisase komsana, naka táá gaan koe tçg'oa na hòà guu.

² *Gatá ka tsgõose ga xu* kò moengelean ka máàèa hãa tchõà nea kò kaisa çarian úúa, ne kò gane ãe kò táá komsana a, a táá xùri i ne kg'ano nea xgàrakuan hòò.

³ Ncèè ãe ne khòè nea xg'ao xgàrakuan táá nx-anagu, ka ta gha nxãaska gatá ntama ma nxanagu u, ncèè ncèeta noose kaias kgoarakus *Jesom koe hãas* cgoa ta kò tchõà úú tama ne? Ncèem kò X'aigam *Jeso ba* kg'aia gaas ka kg'uia hãa, ne kò ãe kò kóm Me ne gaas ka nxàea tseegukagu sa.

⁴ Nqarim igabagam kò thëé kái zi x'ái zi hëé, naka are-aresa zi gúù hëé, naka tãáka çarian hëé, naka Tcom-tcomsam Tc'ẽem di zi aba zi ncēe ne kò Gam di ncàman ka máàèa hãa zi ka hëéthhëé ncēe sa nxàea tseegukagu. Gaa domka méé ta kaisase ncēe tchõàn komsana.

Jeso ba Gam kgoarakuan koe ko úú ta am ga Me
e

⁵ Nqari ba ncēe ko hààm nqõóm ncēe ta ko gaam ka kg'ui ba moengelean máà naka i tc'ãà-cookg'ai tama khama.

⁶ Igabaga i *Nqarim di zi* Tçgãya zi koe c'ẽe koe góásea hãa a ko máá:

“*Nqariè*, khòè ba dìi baa,

Tsi ko gam ka tc'ẽe-tc'ẽese,

me khòèm dim cóá ba dìi baa,

Tsi tchõà úú cgoa mea?

⁷ Xòòn x'aè ka Tsi kò moengelean dis téé-q'oos ka nqãaka hãa sa máà me, a Tsi a kò x'áàn hëé naka tcoman hëéthhëé dis cába sa cábákagu me,

⁸ a kò wèé zi gùù zi
gam di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa,”
témé.

Nqari ba kò wèé zi gùù zi *khóèm* di qarian dòm q'oo koe tòóa hãa, si gam di qarian dòm q'oo koe hãa tamas gùù sa káà si i. Igabaga ncēe i ii khama, wèés gùùs gam di qarian dòm q'oo koe hãa sa ta qanega bóò tama.

⁹ Igabaga ta ko Jeso ba bóò, ncēe kò xòm x'aèan q'oo koe moengelean dis téé-q'ooos ka nqāaka hãa sa máàèa ba, nxāasegam gha Nqarim di cgómkuan koe guu a wèém khóèm domka x'oo sa xàm ka. Me kò x'oo sam kò xgàrasea máá domka x'ààn hēé naka tcomkuan hēéthēé dis cába sa cábakaguè.

¹⁰ Nqarim ncēe ko wèés gùù sa kúrú, si wèés gùù sa Gam domka hãa, ba i kò qāèa máána hãa, Jeso bam gha kúrú Me xgàrasean koe guu a kg'ano Meas téé-q'ooos koe hãa sa. A ba a kò ncēe sa kúrú, kái ne cóa nem gha kúrú ne x'ààn koe hãa ka. Jeso ba Gaam kgoarakuan koe ko úú nem ga Me e khama.

¹¹ Gaam ēe ko khóèan kúrú i tcom-tcomsa ba hēé, naka khóè ne ēe ko kúrúè a tcom-tcomsa ne hēéthēéa cúis x'áé-q'ooos di ne e. Gaa domkagam Jeso ba 'Tíí qōe ga tuè' ta ma tciia ne ka sau-cgaekaguè tama,

¹² a ko *Nqarim ka máá*:
“Tíí qōe ga ne koer gha Tsari cg'òèan ka kg'ui;
a ra a gha xg'aes q'ane koe téé a ciian cgoa dqòm
Tsi,”

témé.

¹³ A ba a ko gaia máá:

“Nqarim koer gha Tiri tcoman tòó,”
témé.

A ba a ko gaia máá:
 “Ncãa ga Ra a,
 Nqarim máà Tea hãa ne cóa ne cgoa,”
 témé.

¹⁴ Cóa nea c'áòan hěé naka cgàan hěéthěé cgoa kúrúèa hãa ne khòè ne e, khamam kò Gaam igaba thěé khòè ba kúrúse, a ba a kò x'óó, nxãasegam gha x'oos koe guu a x'oosan di qarian úúa hãa ba kaàkagu ka, ncěe dxãwa ii ba,

¹⁵ a ba a kò ncěe sa kúrú, nxãasegam gha gane ěe kò wèè kg'òèa ne q'oo koe x'oos bèè koe qáésea hãa ne, gane di q'áòan koe kgoara ka.

¹⁶ Tseeguan kagam moengelea nem gha hùì ka hàà tama khama, igabagam Abrahamam ka tsgõose-coa nem gha hàà hùì ka hààraa.

¹⁷ Gaa domka i kòo qaase, wèè zi dàò zi koem ga Gam ka qõese ga ne khama ma kúrúè sa, nxãasegam gha Nqarim di tsééan koe kaim peresitim tcom-tcomsa a cgòmkuuan úúa hãa ba ii ka, a khòè ne dàò-a-máákuan kúrúá máá, ne nxãasega gane di chìbian koe qgóóa máàè ka.

¹⁸ Gam igabam kò xgàrase, a kúrúá bóòè, khamam gha thěé gane ěe ko kúrúá bóòè ne hùì.

Kreste ba Moshe ba hěé naka Joshua ba hěéthěé tsara ka cgáé Me e (3–4)

3

Jeso ba Moshem ka kaia

¹ Gaa domka méé tu, tí qõe ga tu tcom-tcomsa tuè, ncěe nqarikg'ai di tciikuan koe hãa tuè, Jesom ka tc'ěe. Jesom ncěe kò Nqarim ka tsééa tcg'òòèa

hãa ba, a Kaiam Peresiti ba ii ba, ncêe ta ko Gam ka gatá di dtcòmàn nxàea tseegukagu ba.

² Gaam ãe kò nxará tcg'òó Mea hãam koem kò tcom-tcomsa Me e, ãem kò ma Moshe ba ma Nqarim dim nquum wèém koe ma tcom-tcomsa me e khamaga ma.

³⁻⁴ Wèém nquu ba khòèan ka tshàoèa hãa, Me Nqari ba wèés gùù sa tshàoa hãa. Me ãem ma nquum dim tshào-kg'ao ba ma nquum ka kaisa tcomkuan hòòà hãa khamagam Jeso ba Moshe ba nqáéa hãase tcomkuan hòòà hãa.

⁵ Moshe ba kò tséé-kg'ao me e, a kò Nqarim dim nquum wèém koe tcom-tcomsa me e, a ba a kò gam di zi tséé zi cgoa Nqarim ka gha hàà kg'uiè zi gùù zi ka nxàea tseegukagu.

⁶ Igabagam Krete ba Nqarim dim nquum koe Gam dim Cóám iise tcom-tcomsa Me e. Ta gatá Gam di ta nquu ta a, ncèè *Nqarim koe* tcoman hêé naka nqòòs ãe ta ko gaas cgoa bóòses koe hêéthêé ta kò qgóóa qaria hãa ne.

Komsana úú taman dis dqàèku sa

⁷ Gaa domka méé tu ãem ko Tcom-tcomsam Tc'ãe ba méé a ko máá:

“Ncêe cáám ka ãe tu kòò dòmà ba kóm

⁸ ne méé tu táá qari-qari tcáo guu,
ãe komsanan úú tama ne kò hêé khama,
ãe ne kòò tchàa-xgóós koe kúrúá bóòè ka.

⁹ Ncêe gatu ka tsgõose ga xu kòò kúrúá bóò Te koe,
a kò 40 kurian sée a Tiri tsééan bóò.

¹⁰ Ra kò gaa domka ães qhàò sa xgóà cgaea hãa,
a Ra a kò máá:

‘Gane di tcáoá ne ko wèè x'aè ka hoàkaguè,
ne Tiri x'áè-kg'áman komsana tama,’

témé.

¹¹ A Ra a kò gaa domka Tiri xgòàn koe gaise a máá: ‘Cuiskaga ne Tiris sãakaguku-q'ooos koe tcana hãa tite,’

témé.”

¹² Q'ana méé tu hãa, tí qõe ga tuè, naka i cúía tu ga táá cg'ãè, a dtcòm úú tamas tcáo sa úúa hãa guu, ncêe gha kúrú tu u tu kg'õèa hãam Nqarim koe tcg'oa sa.

¹³ Igaba méé tu wèé cáím ka korèku, ‘ncêem cáím ba’ ta i kò ko mééès noose, naka i gha nxãasega táá c'êe-kg'áía tu ga cg'ãèan ka hoàkaguè naka qari-qari-tcúúè guu.

¹⁴ Ncêe Nqarim koe ta kò ko qarika tcom, ncêe ta kò ko kg'aia hêé khama a sí chõò-q'ooos koe tcãà ne ta gha Krestem koe xg'aea hãa.

¹⁵ Ncêe i ma *Nqarim dis* Tcgãyas koe ma góásea hãa khama a ko máá:

“Ncêem cáím ka tu kòo Nqarim di dòman kóm

ne méé tu táá gatu ka tsgõose ga xu

Nqari ba kò komsana tama xu

khama ma qari-qari tcáo guu,”

témé.

¹⁶ Kháé dìí ga nea ãe kò dòma ba kóma hãa igaba kò táá komsana Me ne? Gane ãe kò Egepeto koe guu a tcg'oara hãa ne tama ne gáé kò ii, wèea ne ncêe kò Moshem ka tc'ãà-cookg'aièa hãa ne?

¹⁷ Kháé ba kò Nqari ba dìín 40 kurian xgòà cgaea hãa? Gane ãe kò cg'ãèan kúrúa hãa ne tama nea gáé kò ii, ncêe i kò gane di tc'áróan tchàa-xgóós koe x'óóku ne?

¹⁸ Kháé ba kò dìí ga ne koe gaise, ncêem kò bìrí ne a máá, Gam dis sãakagukus-q'oo koe ne cuiskaga

tcana hãa tite témé ne? Gane ãe komsana tama ne koe cúí ga a.

¹⁹ Si kò ncêes gúù sa x'ái ta a, dtcòm úú tamas domka ne kò táá *sãakaguku-q'oo* koe tcãà sa.

4

¹ Gam dis *sãakaguku-q'oo* koe tcãàn dis nqòòkaguku sa hãa, ke méé ta q'ana hãa naka i cúí ta ga táá gaa koe tcãàn ka tààè naka kháóka qaùà hãa guu.

² Qãè tchõà ne kò hàà cgae ta a ke, ãe i kò ma síí cgae nea khamaga ma, igaba ãe ne kómá hãa kg'uia nea kò gane koe cgáé tama, ãe ne ko kóm m ka ne kò táá dtcòm m khama.

³ Ncêe sa ko máá, ãe dtcòmá hãa ta gha ães *sãakaguku-q'oo* koe tcãà, témé. Nqari ba kò máá:

“Tiri xgóàn koer gaisea hãa,
cuiskaga ne gane

Tiris *sãakaguku-q'oo* koe tcana hãa tite sa,”
témé khama. Eëta i kò ma Gam di tsééan
nxãakamaga nqõóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga
xg'ara hãa, me kò sana hãa igaba.

⁴ 7 dim cám ka i *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe c'ëe koe góásea hãa a ko máá: “Nqari ba kò 7 dim cám ka Gam di tsééan wèé koe sana hãa,” témé khama.

⁵ A ba a kò gaicara ncêem qgàim koe máá: “Cuiskaga ne Tiris *sãakaguku-q'oo* koe tcana hãa tite,” témé.

⁶ Gane ãe kò tcãà a qãè tchõàn kóm nea kò táá dtcòm, khama ne kò gane di komsana taman domka gaas *sãakaguku-q'oo* koe táá tcãà. Ne c'ëe ne hànaa, tcãà sa kgoara máàèa hãa ne.

⁷ Gaa domkam kò Nqari ba gaicara c'ëem cáń ba tòó, “Ncëem cáń ba” ta ko ma tciìe ba. Kái xu kuri xu qǎá q'oo koem kò Dafitem koe guu a kg'ui, ncëe i nxâakamaga *Nqarim di zi Tcgãya* zi koe ma nxàeèa hãa khamaga ma a máá:

“Ncëem cáń ka tu kòo dòmà ba kóm,
ne méé tu táá tcáóa tu qari-qari guu,”
ta ko méé e.

⁸ Ncëe Joshuam kò xg'ao sãakaguku-q'oo sa máà nea hãa, nem ga kò Nqari ba táá kabise a kháóka c'ëem cáń ka kg'uia hãa.

⁹ Gaa domkagas Nqarim di ne khòè ne koe Sabata dis sãakaguku-q'oo sa téé-tëe.

¹⁰ Dìím wèém ãe ko Nqarim dis sãakaguku-q'oos koe tcãa ba ko gam di zi tséé zi koe sãa khama, ãem kò ma Nqari ba Gam di zi koe ma sana hãa khamaga ma.

¹¹ Ke méé ta gaa domka ncëes sãakaguku-q'oos koe tcãan x'ãà máá, naka taa nxãasega táá x'óóku guu, ncëe ne kò gane ma gane di komsana taman domka ma x'óóku khama ma.

¹² Nqarim dim kg'ui ba kg'õèa hãa, a ko tséé khama, a wèé za ga ntcõe-kg'ám ntcàum ka kaisase ts'èè me e, a ko khòèan koe qhàea tcãàse, a tcáó sa hëé naka tc'ëe ba hëéthëé gáòa q'aa, a q'amku-q'oo zi hëé naka tcgaèan hëéthëé q'aa-q'aa, a ba a ko tcáós di cauan hëé naka tc'ëe-kg'áman hëéthëé bóòà tcg'óó.

¹³ C'ëes gúùs Nqarim tcgáí-q'oo koe chómsea hãas ga sa káà si i, wèés gúùs ãe kúrúèa hãa sa nqáman koe téé-tëe a ko tcgáí-q'ooa ba koe hòðse, Gaam ncëe Gam koe méé ta xqara mááse ba.

Kreste ba peresiti xu ka cgáé Me e (4:14–7:28)

Jeso ba kaim peresitim tc'amaka hãa Me e

¹⁴Q'ana ta hãa, kaim peresitim tc'amaka hãa ba ta úúa hãa sa, Jesom ncêe Nqarim dim Cóa ba, ncêe kò nqarikg'aian nqáé a Nqarim cookg'ai koe síí hãa ba. Ke méé ta ncêe ta nxàea hãa dtcòman qarika qgóó.

¹⁵Kaiam peresitim gatá di kg'amkan koe thòò-xama máá ta a tama ba ta úú tama khama, igabaga ta kaiam peresiti ba úúa hãa, ncêe kò êe ta gatá ma kúrúa bóòèa hãa khamaga ma wèè za kúrúa bóòè ba, igaba kò táá chìbi kúrú ba.

¹⁶Ke méé ta gaa domka kgoarasea hãase Nqarim dis ntcõó-q'oos x'aian dis koe cúù-cuuse, ncêe cgómkuan hãa koe, nxãasega ta gha gaa koe thòò-xama-máákuan hěé naka cgómkuan hěéthěé hòò, ncêe gha hùì ta a, qaa a ta ko x'aè ka.

5

¹Wèém kaiam peresitim ncêe khòè ne xg'aeku koe guu a nxará tcg'òòèa ba nxará tcg'òòèa hãa, khòè nem gha nxãasega Nqarim cookg'ai koe tééa máá, a gane téé-q'oo koe chìbia ne domka aba zi hěé naka dàòà-máákuan hěéthěé tcg'òòá máá ne ka.

²Gaam igabam kg'amka me e, khamam ko gane êe cúí gúù ga c'úúa hãa a ko tsaa ne cgoa tc'ause tsée.

³Gaa domka i ko qaase, khòè ne di chìbian domka hěé, naka gam di chìbian domka hěéthěém gha dàòà-máákuan kúrú sa.

4 I cúí khòè ga ncēes tcomku sa sèèa máásea hãa tite, igabam Nqarim ka tcièa hãa, ncēm kò ma Arone ma tcièa hãa khamaga ma.

5 Krestem igabam kò táá kiam peresiti bam gha kúrú ka kaikaguse, igabam kò nxárá tcg'òòè Gaam ãe ko máá:

“Tiri Tsi Cóa Tsi i;

Ra ncēe cáím koe guu a Tsarir Xõò Ra a,”
témém ka.

6 Ncēm ko c'èe qgài koe kg'ui a ko máá:

“Chõò tamase Tsi peresiti Tsi i,

Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”
témé.

7 Jesom di kg'õèan nqõómkg'ai di koem kò còrèan hēe naka dtcàràan hēéthéé q'aua kg'aeon cgoa nxàea tcg'òó, Gaam ãe x'ooan koem gha kgoara Me di qarian úúa hãam koe, a ba a kò Nqari bam q'áòa hãa domka komsanaè.

8 Gatàm kò ma Cóa ba ii, igabam kò ãem ko xgàrasea máás koe guu a komsanan xgaa-xgaase.

9 Eēm hààraa máána hãa sam ko kúrúa xg'ara kam ko chõò tamas kgoaraku sa wèèa ne ãe ko komsana Me ne koe óága.

10 A ba a kò kiam peresiti bam gha ii dis ntcõó-q'oo sa Nqarim ka máàè, Meleki-setekem di x'áèan koe guu a.

Dqàèkus dtcòman aagu di sa

11 Kái zi gúù zi xae ga ncēes gúùs ka nxàe, igaba xae ga ma bìríá tchàno-tchano tu u sa qari si i, kóma tu q'ãa tama khama.

¹² Ncēe x'aè ka tu ga kò xгаа-xгаа-kg'ao tu ii, igaba tu ko c'ēm khóm tseegu dis tshoa-tshoase-q'ooos Nqarim di kg'uiian di sa gha gaicara xгаа-xгаа tu u ba qaa. Bîan tu ko qaa, a qari tc'ōoan qaa tama.

¹³ Wèém khóm ãe ko bîan cgoa xáròè ba qanega cg'aré me e khama, a tchànoan dim kg'ui ba xгаа-xgaan ka kg'anoè tama.

¹⁴ Igaba i qari tc'ōoan kaia ne di i; nxãakamaga ne kò kúrú xám m khama ne ko ãe qãè ii sa ãe tshúù iis koe q'aa-q'aa.

6

¹ Gaa domka méé ta tc'ãà di zi gúù zi ãe ta kò Krestem ka xгаа-xgaase zi tcg'oara guu naka taa còoka kaia qōò. Táá méé ta gaicara tshoa-tshoase-q'oo sa tshào guu: kàà hùì zi tséé zi koe tcóósean di sa, naka Nqarim koe dtcòmàn di sa hěé,

² tcguù-tcguukuan ka xгаа-xgaakuan di sa hěé, naka tshàuan tòó cgaekuan di sa hěé, naka x'ooan koe tēean di sa hěé, naka chōò tamas xgàrakus di sa hěéthěé e.

³ Nqarim kòo kgoara máá ta a ne ta gha ncēes gúù sa kúrú.

⁴⁻⁶ Ka nea ga ntama ma gane ãe kò gane di dtcòmàn aagua hãa ne kabise a gaicara tcóóse? Gane ncēe kò c'ēe x'aè ka Nqarim di x'áàn máàè, a kò nqarikg'ai di aban xám, a kò Tcom-tcomsam Tc'ēe ba máàè, a Nqarim dim kg'uim di qãèan hěé naka hààko x'aèan di qarian hěéthěé xám ne, ncēe ko gane di dtcòmàn aagu ne. Thamka tama i hãa, chìbian koe tcóósean koe ne gha úúè sa. Nxãata i kò

ii ne ne gha ko Nqarim dim Cóá ba gaicara xgàua mááse, a ko saucgae sa tcãà Me khama.

⁷ Ncèè nqõóm kò ko gam koe ko ntcãa túú tshàan ko kg'áà, a ãe ko gaam koe xhàrà ne tc'õoan cgoa hùì nem ko Nqarim koe ts'ee-ts'eekg'aikuan hòò.

⁸ Igaba ãem kòò dxàman hěé naka tc'ěese tama tsoman hěéthěé ka tsom cgaeè nem káà hùì me e, a ba a cgúíkuan ka tééa mááèa, a ba a gha còò dis ka dàòè.

⁹ Ncàm-ncamsa tuè, ncèeta xae ga ko ma kg'ui igaba xae cgáé zi gúù zi kgoarasean di zi koe gatu koe kaisa tcoman úúa hãa.

¹⁰ Nqari ba tchàno Me e, a cuiskaga ãe tu kúrúa hãa tsééan hěé naka ãe tu Nqari ba x'áíá hãa ncàmkuan hěéthěé c'úúa hãa tite. Ncèe tu kò tcom-tcomsa ne kúrúa máána hãa, a tu a ko qanega tsééa máá ne ka.

¹¹ Kaisase xae ko tc'ěe, gatu ka c'ẽem wèém gha ncèe zi gúù zi koe tcãà tcáó sa, nakam gha nxãakg'aiga còò dim x'aè ba síí hàà, naka tu gha nxãasega ãe tu nqòòà hãa zi gúù zi ka cg'oè-cg'oeè.

¹² Kg'amka tu gha ii sa xae tc'ěe tama, igaba xae ko tc'ěe, gane ãe kò dtcòm sa hěé naka qáò tcáó sa hěéthěé sara koe guu a Nqarim ka ne nqòòkaguèa hãa zi gúù zi máàè ne tu gha serè sa.

Nqarim dis nqòòkaguku sa tseegu si i

¹³ Eẽm kòò Nqari ba Abraham a ba nqòòkagu, kam kò Gam ka Gam dis cg'õès ka gaise, cúí khòè ga káà a khama Nqarim ka kaia a, gaan kam gha gaise e,

¹⁴ a máá: “Tseegukar gha ts'ee-ts'eekg'ai tsi, a kái tsgõo-coan máà tsi,” témé.

15 Me kò Abrahama ba qáo tcáóan cgoa qãà, a ba a kò ncēm dàòm ka ãem kò Nqarim ka nqòòkaguèa sa hòò.

16 Khòèa ne ko kuri ãe gaan ka kaia hãan ka gaise, si ko gaise sa ãe ko nxàèè sa qari-qari a wèè ntcoekuan ga kaàkagu khama.

17 Gane ãem ko nqòòkagua hãa* nem ko Nqari ba qãèse x'ái kg'oana, Gam di tséé-kg'áma nem cuiskaga kúrúa kabì tite sa. Gaa domkam kò Gam dis nqòòkaguku sa gaisean cgoa càù.

18 Nqari ba cuiskaga tshúù-ntcõan nxàe tite. I *Gam di nqòòkagukuan hẽe naka gaisean hẽéthẽéa* càùm sara gúù sara kúrúa kabìè tite sara a. Nqarim koe ta bèea síia hãa, *qãè qgái koe ta gha hãa ka*. Gam di nqòòkagukuan mée i qarika korè ta a, naka ta gha nxãasega cookg'aia ta koe hãas nqòò sa qgóóa qari.

19 Tcáóa ta ko qgóóa tòós gúùs† khama ta ncēs nqòò sa úúa hãa. Ncēs nqòò sa ko còrè-nquum nqarikg'ai koe hãnam q'ane koe síí, qgáím q'aa-q'aakom di c'èe xòèan koe.

20 Ncèe Jesom gatá téé-q'oo koe tcana hãa koe, Gam ncèe gatá ka tc'ãà a qõòà hãa ba. A ba a kò chõò tamase kaim peresiti ba kúrú, Meleki-setekem di x'àèan koe guu a.

7

Peresitim Meleki-seteke ba

1 Ncēm Meleki-seteke ba kò Salema dim x'aiga ba ii, a kaisase tc'amaka hãam Nqarim dim peresiti

* **6:17:** *gane ãem ko nqòòkagua hãa* - Gerika sa ko máá: “gane ãem ko nqòòkagua hãa ne gha máàè e,” témé. † **6:19:** *qgóóa tòós gúù sa* - Gerika sa ko máá: “ankare” témé. Ankare sa skepe sa ko qgóóa tòós gúù si i.

me e. Eẽm kò Abrahama ba x'aiga xu ncõos koe tàà, a ko kabise kam kò Meleki-seteke xg'ae cgoa me a ts'ee-ts'eekg'ai me.

² Me kò Abrahama ba *ẽem kò ncõoan koe séèa hãa* gúuan wée koe cúis tshàu-q'oo sa máà me. Tc'aa dis kas ko Meleki-setekem dis cg'òè sa nxàeas kò kabìe ne máá: “Tchànoan dim x'aiga ba,” témé, me kò gataga Salema dim x'aiga ba ii, si ko nxãa sa máá: “Tòókuan dim x'aiga ba,” témé.

³ *Gam ka góásea hãa gúu ga káa a:* kg'àò xõòa ba ka ga hěé kana dxàe xõòa ba ka ga hěé kana qhàòa ba ka ga hěéthěé e, ábàèam hãa kana x'óóam hãa cáím gam úú tama, igabam kò Nqarim dim Cóám khama ii, a ba a chõò tamase peresiti me e.

⁴ Tc'ẽe-tc'ẽese naka bòò ntam ma kaia hãa sa, gatá ka tsgõosem Abrahamam ga ba kò ẽem kò ncõos koe tàà a séèa hãa gúuan ka cúis tshàu-q'oos dian máà me koe ga.

⁵ Xu kò ẽe xu khóè xu Lefim dis x'áé-q'oos di xu, ncẽe peresiti ii xu ka i ko x'áèan koe qaase, cúis tshàu-q'oo sa xu gha Iseraele di khóèan (ncẽe gaxu di qõean) koe séè sa, gatà ne ma gane igaba thée Abrahamam ka tsgõose-coa ne e igaba.

⁶ Meleki-seteke ba kò Lefim dis x'áé-q'oos koe guu tama, igabagam kò Abrahamam koe cúis tshàu-q'oo sa séè, a kò ts'ee-ts'eekg'ai me, Abrahamam ncẽe kò *Nqarim ka gúu zi nqòòkaguèa* hãa ba.

⁷ Ntcoekuè tama ia, ẽe nqãaka hãa ba ko kuri ẽe kaia hãam ka ts'ee-ts'eekg'aiè sa.

⁸ *Peresiti xu kò ko cúis tshàu-q'oo sa máàè.* Igaba xu gha wée xu peresiti xu x'óó, *Meleki-setekem cúím oose,* si ko *Nqarim dis Tcgãya sa*

nxàea tseegukagu, kg'õèam ko hãa sa, témé khama.

⁹ Kg'amaga ta ga kg'ui a máá, Lefim ncêe ko *gam ka tsgõose-coa ga ne ka* cúis tshàu-q'oos dian máàè ba kò Abrahamam koe guu a *Meleki-seteke ba* cúis tshàu-q'oo sa tcg'òóa máá, témé.

¹⁰ Eẽm kòo Meleki-seteke ba Abrahamam cgoa xg'ae kam kò Lefi ba qanega ábàè tama khama, igaba *ncêe tchànose ta kò ko nxàe e*, nem kò gam ka tsgõosem Abrahamam dim tc'áróm koe hãa.

Jeso ba Meleki-setekem khama ii

¹¹ Moshem di x'áèa ne ko máá, peresitian méé i Lefim dis x'áé-q'oos di khóèan ii, témé, *i kò ncêean Aronem di x'áé-kg'áman ga a thêé*. Igaba i kò Lefim di peresitian táá gaan di tsééan *chòò tama qgóóa-máákuan óága di* xg'ara-xg'ara, khama i kò ko qaase, c'ẽem peresitim Meleki-setekem di x'áèan koe gu-uam ga hãa sa, Aronem di x'áèan ka tamase.

¹² Ncèè peresiti xu ko ma tòóa xùrikus kò ko kàbiè ne méé i gataga thêé x'áèan góá kàbiè.

¹³ *Gatá dim X'aigam* ncêe zi gùù zi ko Gam ka nxàèè ba táás qhàòs di Me e khama, i qanega cúí khòè ga Gam dis qhàòs koe guu naka altaram koe tséé ta ga hãa.

¹⁴ Q'ãsea i hãa khama, X'aiga ba Juta dis qhàòs koe guua hãa sa, me kò Moshe ba èes qhàòs kam ko kg'ui ka táá cúí gùù ga peresiti xu ka nxàe.

¹⁵ Ncèè c'ẽem peresitim Meleki-setekem khama iim kò hòòsea hãa, nes ko *ncêe xae ko nxàe sa* qãèse x'áíse:

¹⁶ khóèan di x'áèan kam kò táá peresiti ba kùrú, igaba chòò tamas kg'õès di qarian ka a khama.

¹⁷ *Nqarim* dis Tcgãya sa ko nc̄e sa nxàea tseeguk-
agu a ko máá:

“Chõò tamase Tsi Peresiti Tsi i,
Meleki-setekem di x'áèan koe guu a,”
témé khama.

¹⁸ Kg'aika di x'áèa ne kg'amka a, a káà hùì i khama
i kò tcg'òòè.

¹⁹ Moshem di x'áèa ne kò táá *Nqarim* di tsééan
xg'ara-xg'ara khama. Igabagam nc̄eska *Nqari* ba
cgáés nqòò sa óágara máá taa hãa, nc̄e ta gha gaas
koe *Nqarim* koe cúù-cuuse sa.

²⁰ *Nqari* ba kò gàisean tséékagu. C'èe xu peresiti
xu kò táá gàisean cgoa peresitian koe tòòè,

²¹ igabam kò *Jeso* ba gàisean cgoa peresiti ba
tòòè, ãem kò *Nqari* ba bìrí Me a máá:
“X'aigam *Nqari* ba gàisea hãa,
a cuiskaga tc'èea kabia hãa tite,
Tsi gha chõò tamase Peresiti Tsi i,”
témé ka.

²² Nc̄es gàises domka ta tseegukaga q'ana hãa, *Jeso*
ba gha cgáés qáé-xg'aes ãe nxàèèa hãa sa kúrú sa.

²³ X'oo sa kò ko peresiti xu xgàè-kg'am xu táá hãa,
c'èe xu ko x'óó ne xu kò ko c'èe xu tòòè khama. Gaa
domkaga xu kò kái xu peresiti xu hàna hãa.

²⁴ Igabam ko *Jeso* ba Gam dis tséés peresitian
di sa chõò tamase kúrú, chõò tamasem gha hãa
khama.

²⁵ Gaa domkam qarian úúa hãa, wèéa ne ãe ko
Gam koe guu a *Nqarim* koe cúù-cuuse nem gha
chõò tamase kgoara di i, còrèam gha máá ne kam
chõò tamase kg'òèa hãa khama.

²⁶ Kg'ano-kg'anosa a, ãeta iim peresitim kaia
ba ta ga úú sa: nc̄e tcom-tcomsa, a chìbi úú

tama, a q'ano, a chibi-kg'ao ne cgoa q'aa-q'aaèa, a nqarikg'ai ka tc'amaka kaikaguèa ba.

²⁷ C'èe xu kaia xu peresiti xu khamam ii tama; i Gam koe qaase tama, wèé cárn kam ga kg'aia gam di chìbian domka dàò-a-mááku sa kúrú a nxãwa khòè ne domka c'èe sa kúrú sa. Cúís dàò-a-mááku sam kò wèé khòèan di si i domka cúí q'oro kúrú, èem ko dàò-a-máákus iise tcg'òóse ka khama.

²⁸ Moshem di x'áèan koe i ko guu a kg'amka khòèan nxárá tcg'òóè a kaia peresitian kúrú; igabam kò kg'uim gaisean di ba ncèe kò x'áèan ka kháóka hàà ba Cóá ba nxárá tcg'òó, ncèe ko chòò tamase Nqarim di tsééan xg'ara-xg'ara ba.

Krestem dis qáé-xg'ae sa Nciís **Qáé-xg'aes ka cgáé si i (8-9)**

8

Kreste ba kaim Peresiti Me e

¹ Cgáés gúús ncèe koe xae ko nxàe sa ncèe si i: kaim peresiti ba ta úúa hãa, Qarim wèém dim kg'áòm x'òàm xòè dis ntcõó-q'oos x'aian dis koe nqarikg'ai koe ntcõóa-ntcõe ba,

² ncèe kaisase tcom-tcomsam còrè-nquum koe Tséé-kg'ao ii ba, tseegu dim nquum Nqarim ka kúrúèa ba, khòèan ka tamase.

³ Wèém peresitim kaia ba nxárá tcg'òóèa hãa, nxãasegam gha aba zi hëé naka dàò-a-máákuan ko kúrúè zi kg'oo-coa zi hëéthëé Nqarim koe úú ka. Gatà iim dàòm ka i ko qaase, gataga méém thëé gatá dim Peresiti ba *Nqarim cookg'ai koem gha* úús gúù sa úúa hãa sa.

⁴ Ncèè nqõómkg'ai koem kò xg'ao hàna hãa, nem ga xg'ao peresiti tama, aba zi ko tcg'òó xu peresiti xu c'èe xua hàna hãa khama, Juta ne di x'àè-kg'ámán ko gatà méé domka.

⁵ Eẽ xu ko kúrú tsééan peresiti dia nqarikg'ai koe ko kúrúèan khamaga ii, a gaan di sòm-c'ana a. A ncèe i kò Moshem ka ii khamaga ii. Eẽm kò xgàuèkom còrè-nquu bam gha Moshe ba kúrú dim x'aè ba hàà kam kò Nqari ba q'ãakagu me a máá: “Kúrú méé tsi nakas wèés gùù sa ãe tsi kò xàbim tc'amkg'ai koe x'áíèa hãas khama ii,” témé.

⁶ Igabagam ncèeska Jeso ba Nqari ba hẽé naka khóè ne hẽéthhẽé xg'aeku koe téé-tẽe, a ncèem dàòm ka ncìís qáé-xg'aes ka cgáé sa kúrúa hãa. A ba a gataga thẽé gaxu dis tséés ka cgáé sa máàèa hãa. Eẽm ko Nqari ba kãbas qáé-xg'ae sa kúrú, kam kò ncìís qáé-xg'aes di zi gùù zi ka cgáé zi *khóè ne nqòòkagu khama*.

⁷ Ncèè tc'ãà dis qáé-xg'aes kò xg'ao káà chìbi sa ii, nes ga kò xg'ao cãm di sa táá qaaèa hãa khama.

⁸ Igabagam kò Nqari ba Gam di ne khóè ne koe chìbian hòò, a ba a kò kg'ui cgoa ne a máá:

“Bóò, x'aè ba gha hàà,

Iseraele di ne khóè ne hẽé naka Juta di ne khóè ne hẽéthhẽé

cgoar gha kãbas qáé-xg'ae sa kúrú ba.

⁹ Si ncèes qáé-xg'aes kãba sa cuiskaga ncìís qáé-xg'aes khama iia hãa tite.

Gane ka tsgõose ga xu cgoar kò kúrúa hãa sa, ãer kò qgóó x'òà xu a tc'ãà-cookg'ai xu, a Egepeto koe tcg'òó xu ka.

Qáé-xg'aes ãer kò máà nea hãas koe ne ko tcom-tcomsa tama

khama ra kò Tíí X'aiga ra táá nqábé ne.

¹⁰ Igaba hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra Iseraele di ne khòè ne cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncêe sa:

Tc'êea ne q'oo koer gha Tiri x'áè-kg'áman tcãà, a Ra a gha tcáóa ne q'oo koe góá tòó o.

Gane òim Nqari bar gha ii, ne gha Tiri ne khòè ne ii.

¹¹ Me cuiskaga òim ga ba gane xg'aeku koe tõe naka gam ka c'êe ba xгаа-xгаа hãa kana bìrí mea hãa naka máá, 'X'aiga ba méé tsi q'ana hãa' téméa hãa tite.

Wèea ne ga gha q'ãa Tea hãa khama, cg'árém koe guu a tshoa-tshoa a síí kaíam koe chõò koe.

¹² Gane di chìbian koer gha thõò-xama máá ne, a cuiskaga gaicara gane di chìbian ka tc'êe-tc'êesea hãa tite khama," tam méé.

¹³ Eëm ko máá, ncêes qáé-xg'ae sa kaba si i, témé kam ko Nqari ba máá, tc'ãà di sa ncíi si i, témé. Si gha gúús êe ncíi a cg'ãa-cg'anasea hãa sa kháóa cgáéga kaà.

9

Nqõómkg'ai koe hêé naka nqaríkg'ai koe hêéthêé còrèa ne

¹ Tc'ãà dis qáé-xg'ae sa kò khòèan méé i ga ko ma còrè di x'áè-kg'áman úúa hãa, naka còrèèkom qgái ba hêéthêé e.

² Còrè-nquum cãm q'oo ba kò kúrúè, me kò tc'ãà òim q'oo ba x'áà-x'aa-kg'ai cgoa dis gúús ko tòóès gúù sa hêé, tafole ba hêé, naka ts'ee-ts'eekg'aièa

hãa péréan hěéthěé úúa hãa. Me kò gaam qgái ba, 'Tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciie.

³ Me kò còrè-nquum di tsara q'oo tsara ko q'aa-q'aam qgái ba hàna, ncēe kò gam qāá koe cam dim q'oo ba úúa hãa ba, me kò gaam q'oo ba 'Kaisase tcom-tcomsam qgái ba' ta ma tciie.

⁴ A ba a kò gautan cgoa kúrúèam altaram qãè hm̀m̀ xg'ãò gúuan ko gaam koe dàòè ba hěé, naka gautan cgoa tcgáùèam káá-dxoom qáé-xg'aes di ba hěéthěé úúa hãa. Me kò gaam káá-dxoo ba q'ooa ba koe gautan cgoa kúrúèam kubi-dxoom tc'õoan* kò úúa hãa ba hěé, naka Aronem dim dxòm ncēe kò tɔaran ka tsom cgaeèa ba hěé, naka tafole di sara nxōá sara tcaba sara, ncēe kò x'áè-kg'áman gasara koe góá tòòèa hãa sara hěéthěé úúa hãa.

⁵ Gaam káá-dxoom qáé-xg'aes dim tc'amkg'ai koes kò sere-seres cam moengele tsara x'áan di tsara di sa hàna, Kherubime ta ko ma tciie tsara, ncēe kò tcgàmà tsara cgoa kò qgóóa-máákuan dis ntcõó-q'oo sa qábìa tcana hãa tsara. Igabaga ta ncēeska ncēe zi gúù zi ka qádòse kg'uia hãa tite.

⁶ Wèé zi gúù zia kò ko ncēm dàòm ka kg'ónòè. Xu kò peresiti xu wèé x'aè ka tchàa dim còrè-nquum, tc'ãà dim q'oo koe tcãa a gaxu di tséan kúru.

⁷ Igabagam kò ko cam dim q'oom koe, kaim peresitim cúim ga ba kurim q'oo koe cúí q'oro tcãa. A ba a kò ko wèé x'áèan èem ko tcãa ka gabá hěé naka khòè ne c'úua hãase kúrúá hãa chibian hěéthěé domka síí ko tcg'òó c'áòan cgoa tcãa.

⁸ Me kò Tcom-tcomsam Tc'èe ba ncēm dàòm ka x'ái, kaisase ts'ee-ts'eekg'aièam qgáim koe ko síim

* **9:4:** *tc'õoan* - Gerika sa ko "mana ne" témé.

dàò ba qanega xgobekg'ammè ta ga hãa sa, còrè-nquum tc'ãà dim hãas noose.

⁹ Si ncēe sa x'ái si i ncēm x'aèm koe ko úú ta a sa. A sa a ko x'ái, ēe tcg'òòèa hãa zi aba zi hēé naka máàku zi hēéthēéa cuiskaga còrè-kg'aom di tcáóan tchàno-tchanoa hãa tite sa.

¹⁰ Kg'amaga zi x'áè-kg'ám zi i, tc'õo sa hēé, kg'áà sa hēé naka tãáka zi dàò zi q'ano-q'anosean hēéthēé di zi. A zi a tcáós q'oo di tama zi x'áè-kg'ám zi i, ēe x'aè ka cúí kò ko tséé zi, Me gha nxãakg'aiga síí Nqari ba wèè zi gúù zi k̄aba-k̄aba.

¹¹ Igabam kò Krete ba kaim peresitim khama ma hàà, qãè zi gúù zi ncēe hààra hãa zi di ba. A ba a kò còrè-nquum ka kaia a kaisase tchàno iim còrè-nquum koe tcãà, ncēe khòè tshàu ka tshàoè naka ncēm nqõómkg'ai di tama ba.

¹² Piri kana ghòè-coan di c'áòan cgoam kò táá tcãà, igabam kò cúí q'oro hēé naka còo di sa hēéthēé Gam di c'áòan cgoa kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà, a ēem dàòm ka chõò tamas kgoaraku sa óá.

¹³ Ncēè pirian hēé, naka ghòè-xòòan hēéthēé di c'áòan hēé naka ghòè-coan di tháúan hēéthēé kò ko q'ano tama khòèan koe cgáìè a cgàa ba q'ano-q'ano, *i khòèan kabise a gaicara X'aiga ba còrè,*

¹⁴ ne ia gha nxãaska Krestem di c'áòan nta noose q'ano-q'ano ta a! Gam ncēe kò chõò tamam Tcom-tcomsam Tc'ēm ka Nqarim koe káà chibi iise máàse ba, a kò x'ooan koe ko úú zi tséé zi koe gatá di tcáóan q'ano-q'ano ba, nxãasega ta gha kg'òèa hãam Nqari ba kúrúa máá ka.

¹⁵ Gaa domkam *Krete ba* k̄abas qáé-xg'ae sa óágara hãa, ncēm gaas koe khòè ne hēé naka Nqari

ba hēéthēé xg'aeku koe téé-tēe sa, nxāasega ne gha gane ēe tciièa hãa ne nqòòkaguèa hãas gúús ēe x'óóa guuèa sa chõò tamase q'òò ka. Me Kreste ba x'óóa hãa, nxāasega ne gha *gaa ne khòè ne* tc'ãà dis qáé-xg'aes koe kúrúsea hãa chibian koe kgoaraè ka.

16 Eē x'óóa hãam khòèm ka góá a qaùèa hãas tcgãyas, ncēe gam di kg'uiian úúa hãa sa méés x'óóam hãa sa x'ái naka saa nxāwa tséékaguè.

17 Tcgãyas ēe x'óóa hãam khòèm di x'áè-kg'ámán úúa hãa sa, ēem khòèm kòò x'óó ne cúígas tséé ga si i khama, igaba ēem khòèm kg'òèa hãas nooses káà qari si i.

18 Gaa domkas kò tc'ãà dis qáé-xg'ae sa c'áòan ntcãaguè tamas cookg'ai koe káà qari si i.

19 Gaa domkam xg'ao ko Moshe ba ēem kò ncãa wèé ne khòè ne wèém x'áè-kg'ám ēe x'áèan koe guua hãa ba xgaa-xgaa xg'ara ne, ghòè-coan hēé, naka pirian hēéthēé di c'áòan sèè a tshàan cgoa tcg'omea xg'ae, a qáòm hìim hisopo ta ko ma tciiè ba hēé naka ncoàm x'ábà ba hēéthēé tséékagu a tcgãya sa hēé naka wèé ne khòè ne hēéthēé gaan cgoa cgài,

20 a ba a máá: “Eēm kò Nqari ba x'áè tu u, a máá, qgóóa tu qari témés qáé-xg'ae *sa ko tc'àmà-tcēekg'am* c'áòan ga a ncēe e,” témé.

21 A ba a kò thēé gaam dàòm ēem cúím kaga c'áòan cgoa xgàuèkom còrè-nquu ba hēé naka wèé zi gàba zi ēe kòò còrèan koe tséékaguè zi hēéthēé cgài.

22 Tseeguan kaga i ko x'áèan koe qaase khama, wèés gúús gha c'áòan cgoa q'ano-q'anoè sa (igaba zi kò c'ēe zi gúú zi c'áòan cgoa q'ano-q'anoè tama), i c'áòan kò ntcãaguè tama ne i chibian di qgóóa-

máákuan káà a.

Krestem dis dàòà-mááku sa ko chìbian séèa tcg'òó

²³ Gaa domka i kò ko qaase, gùù zi ncēe nqōómkg'ai koe hàna, a nqarikg'ai koe hàna zi di sòm-c'ana ii zi ga ncēeta ii dàòà-máákuan cgoa q'ano-q'anoè sa. Igabaga zi ko nqarikg'ai koe hàna zi gùù zi nqōómkg'ai di dàòà-máákuan ka cgáéan qaa.

²⁴ Krete ba kò táá khóèan tshàu ka kúrúèam còrè-nquum, ncēe tseegu dim còrè-nquum nqarikg'ai koe hànám dim sòm-c'ana iim koe tcàà khama, igabam kò nqarikg'ai koe tc'áró síí, a ba a ncēeska gatá domka Nqarim cookg'ai koe hãa.

²⁵ Gatagam kò táá nqarikg'ai koe síí, nxãasegam gha téé a gaa koe kái q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóse ka, ncēm ko kurí kaim peresiti ba hēé khama, ãem ko wèém kurim ka kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcàà a c'áòan ncēe gam di tama úú ka.

²⁶ Nxãata i kò ii nem ga kò xg'ao nqōóm tshoa-tshoase-q'oo koe ga guu a kái q'oro xgàrasea hãa khama. Igaba ncēe i ii khama, cúí q'orom x'áísea hãa x'aèan chõò-q'oo koe, nxãasegam gha dàòà-mááku sa tcg'òóan ka chìbian kaàkagu ka.

²⁷ Ncēe i ma khóèm cookg'ai koe ma tòóèa khama, cúí q'oro méém x'óó, naka ães qãá q'oo koe xgàràè,

²⁸ khamagam kò thēé Krete ba ãeta iim dàòm ka cúí q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóè, nxãasegam gha kái ne khóè ne di chìbia séèa tcg'òó ka. Me gha kabise a hàà gaicara cãm di sa x'áíse, hààm gha khóè ne di chìbian séèa tcg'òó dise tamase, igaba gane ãe qãà Mea hãa ne koe kgoarasean óá dise.

Krestem di dàò-a-mááku nea cgaé e (10)

10

¹ X'áè-kg'áman *Juta ne dia* qãè zi gúù zi hààko zi di sòm-c'ana a, a i a gaa zi tc'áró-tc'aro tama a. *Ncëe x'áè-kg'áma* nea cuiskaga Nqarim koe ko cúú-cuuse khóèan chìbian koe chòò tamase kgoara hãa tite. Gaa domka i ko qaase, dàò-a-mááku zi méé zi wéè x'aè ka kurian ko ma xùriku khama ma kúrúè sa.

² Ncèè Nqari ba ko còrè ne khòè ne kò xg'ao tseeguan kaga cúí q'oro gane di chìbian koe q'ano-q'anoèa hãa, nxãasega i gha gane di tcáoan táa chibi-chibi ne ka, ne zi ga kò xg'ao dàò-a-mááku zi téékaguèa hãa.

³ Igaba zi ko ncëeska ncëe zi dàò-a-mááku zi wèém kurim q'oo koe khòè ne gane di chìbian ka tc'èe-tc'èe.

⁴ Ghòè-xòòan hëé naka pirian hëéthhëé di c'áòa ne cuiskaga khòè ne di chìbian xg'aàra tcg'òóa hãa tite khama.

⁵ Gaa domkam kò *Kreste ba* nqõómkg'ai koem ko hàà ka *Nqarim ka* máá:

“Qhàea-mááku zi hëé
naka mááku zi hëéthhëé
Tsi kò tc'èe tama,

igaba Tsi kò tc'áró ba máà Te.

⁶ Dàò-a-mááku zi dàòèko zi hëé
naka dàò-a-mááku zi
chìbian ko tcg'òóa mááè zi hëéthhëé
Tsi kò táá qãè-tcao máá.

⁷ Ra kò nxãaska máá:
'Nqariè, ncãa ga Ra a,
Tsáá ko tc'èe sar gha hàà kúrú ka,

ncēe i *Tsari zi Tcgāya* zi koe

Tíi ka ma góásea hãa khama,' témé,'
tam méé.

⁸ Tc'ãà dis kam kò máá: “Qhàea-mááku zi hěé naka mááku zi hěé naka dàòà-mááku zi dàòèko zi hěé naka dàòà-mááku zi chìbian ko tcg'òóa mááè zi hěéthěé Tsi kò tc'ěe tama, a Tsi a kò táá qãè-tcao máá zi,” témé. A ba a kò ncēe sa nxàe, ãeta zi kòo ma x'áèan koe qaase igaba.

⁹ A ba a kò nxãaska máá: “Ncãa ga Ra a, Tsáá ko tc'ěe sar gha hàà kúrú ka,” témé. *Ncēe kg'uian kam kò ko tc'ãà di zi dàòà-mááku zi sèe a dxùukg'ai za tòó, nxãasegam gha gaa zi téé-q'oo koe hàà tcg'òóse a Gam dim tc'áróm cgoa cãm dis dàòà-mááku sa kúrú ka.*

¹⁰ Jeso Krestem dim tc'áróm ncēe kò cúi q'oro dàòà-máákus iise tcg'òóèam koe ta ko guu a q'ano-q'anoè, *Nqarim* ncàma hãa sam kò kúrú khama.

¹¹ Wèém peresiti ba ko cáman ko ma xùriku khama ma gam di tsééan kúrú, a ko dàòà-mááku zi cúíta ii zi kái q'oro tcg'òó, igabaga zi *ncēe zi dàòà-mááku zi* cuiskaga khóèan di chìbian xg'aàra tcg'òóa hãa tite.

¹² Igabagam kò Kreste ba cúis dàòà-mááku sa chìbian domka tcg'òó, ncēe gha chõò tamase hãa sa, a ba a kò síi *Nqarim* dim kg'àòm x'õàm xèe koe ntcõó.

¹³ A ba a gaam x'aèm ãem koe guu a Gam di ne cg'õo-kg'ao ne gha hàà nqàrèa ba ka nqãaka tcãàè sa qãàa hãa.

¹⁴ Gane ãe ko kúrúè a q'ano nem kò cúis dàòà-máákus cgoa chõò tamase kgoara khama.

¹⁵ Me ko Tcom-tcomsam Tc'ěe ba gatá koe thěé

ncēe sa nxàea tseegukagu. Tc'ãà dis kam ko Nqari ba máá:

¹⁶ “Hààkom x'aèm kar gha Tíí X'aiga Ra gane cgoa kúrús qáé-xg'aes ga si i ncēe sa: Tiri x'áè-kg'áama ner gha tcáóa ne q'oo koe tcãà, a Ra a gha tc'ēea ne q'oo koe góá tòó o,”
témé.

¹⁷ A ba a gaicara máá:
“Cuiskagar chìbia ne hēé naka gane di zi tséé zi cg'ãè zi hēéthēé ka tc'ēe-tc'ēese tite,”
témé.

¹⁸ Ncēe ncēe zi gúù zi ka i kò khóèan qgóóa mááèa hãa, ne i nxãaska dàò-a-máákuan chìbian di gaicara qaase tama.

Hàan ta Nqarim koe cúù-cuuse

¹⁹ Tíí qōe ga tuè, gaa domka ta ga Jesom di c'áòan domka kgoarasea hãase kaisase tcom-tcomsam qgáim koe tcãà.

²⁰ Jeso ba q'aa-q'aakom qgáim ncēe Gam dim tc'áróm iim koe guu a kabam dàòm kg'òèan di ba xgobekg'ama máá taa hãa khama.

²¹ Ta kaim peresitim Nqarim dim nquu ba tc'ãà-cookg'aia hãa ba úúa hãa,

²² ke hàan ta Nqarim koe q'ano-tcáóan cgoa cúù-cuuse, cg'òèa hãas nqòòs dtcòman di sa úúa hãase, tcáó zi chibi bóòsean koe guu a q'ano-q'anoèa* hãa zi hēé, naka tc'áróan q'ano tshàan cgoa xg'aàèa hãa hēéthēé cgoa.

* **10:22:** q'ano-q'anoèa - Gerika sa ko máá: cgái-cgaièa hãa. Ncēe sa ko máá, Jesom di c'áòan ka cgái-cgaièa hãa zi.

23 Gaam ãe nqòòkagu taa hãa ba tcom-tcomsa Me e, ke hààn ta nqòòs ncãe ta gatá dis ii sa nxàea hãas koe qarika qgóó, ntcãa-ntcãaè tamase.

24 Hààn ta gatá ka c'ëe ne ta ga ma ntcãms ka tc'ëe-tc'ëese, naka i gha nxãasega ncàmkuàn hëé naka qãè zi tséé zi kúrúan hëéthëé càùse.

25 Táá méé ta gatá di xg'ae-q'ooan chõòkagu guu, ncãe ne ko c'ëe ne kuri hëé khama, igaba méé ta korèku, naka ta kaisase gatà hëé, ãem ko ma X'aigam ðim cáím ba ma cúù ta ko ma bóò me khama ma.

26 Ncëè tseeguan ta q'ana hãa igaba ta kò ko hòòga chìbian x'ãèa máá a ko kúrú, ne i cúí dàò-máákuan chìbian ði ga hãa tite,

27 igaba q'áò-q'aosas xgàraku sa hëé naka xgòàm c'ee ba hëéthëé cúí ga gha hãa, ncãe gha ntcoe-kg'ao ne cg'òo o.

28 Ncëè c'ëem khóèm kò Moshem ði x'áè-kg'áman ntcoea hãa, i cáím kana nqoana tééa-máá-kg'aoan ði kg'uian ko ncëes gúù sa nxàea tseegukagu, nem ko cg'òoè, thõò-xama mááè tamase.

29 Kháé nxãaska ncëè c'ëem khóèm kò Nqarim ðim Cóá ba náà c'ãa-c'ana ne? Khóèm ncãe ko qáé-xg'aes ði c'áòan cg'ãa-cg'ana iise séè ba, ncëem kò gaan ka q'ano-q'anoè e? Khóèm ncãe ko cgómkuàn ko máá ta am Tc'ëem koe bóò-boose ba? Tc'ëe naka bóò, nta noose i gha gam ði xgàrasean ma kaisase tshúùa máá me sa!

30 Gaam ãe ko máá: “Tshúùan kãbi máá sa Tiri si i, Ra gha surutaa kãbi,” témé ba ta q'ana. Si ko gataga *Nqarim ðis Tcgãya sa máá*: “Nqari ba gha Gam ði ne khóè ne xgàra,” témé khama.

31 Nqarim kg'òèa hãam tshàu q'oo koe cg'áéa tcãà

sa q'áò-q'aosas gúù si i.

³² Tc'áà di xu cáím xu ãem kò Nqari ba x'áà ba máà tu u xu ka tu tc'ẽe-tc'ẽese: xgàrase tu kò a tu a kò kaisas ncõos thõðkas koe hãa, igaba tu kò qarika tẽe.

³³ C'ẽe x'aè ka tu kò ko khòè ne xg'aeku koe cóèè, a ko xgàràè, ne kò c'ẽe x'aè ka c'ẽe ne khòè ne ncẽem dàòm ka qãèse qgóòè tama, tu kò gane cgoa hãa a ko hùì ne.

³⁴ Gane ãe qáèèa hãa ne tu kò thõð-tcoa máá, a tu a kò ãe tu kò gatu di zi gúù zi xhùu cgaeè ka, qãè-tcaoan cgoa sèèa mááse e, nqarikg'ai koe tu qãè zi gúù zi chõð tamase hãa zi úúa hãa sa tu q'ana hãa khama.

³⁵ Táá méé tu Nqarim koe tu úúa hãa tcoman aagu guu, ncẽe kaisas kabi mááku sa úúa hãa a.

³⁶ Qarika méé tu téé sa ko qaase khama, nxãasega tu gha Nqarim kò nqòðkagu tua hãa sa hòò ka, ãem ko tc'ẽe sa tu kò ko kúrua xg'ara ne.

³⁷ “Gaam ãe ko hàà
ba gha xòm x'aè-coa q'oo koe hàà,
a ão tite khama.

³⁸ Tiri ne khòè ne ãe tchàno ii
nea gha dtcòm̃s ka kg'òè,
igaba ncèè c'ẽem khòèm kò ko
dtcòm̃s koe tééa dìbi
ner cuiskaga gaam ka qãè-tcaokaguè tite.”

³⁹ Igaba ta gatá khòè ta ãe dtcòm̃s koe tééa dìbia a kaàkaguèa ta tama ta a, igaba ta dtcòm̃s sa úúa hãa a kgoaraèa ta khòè ta a.

Dtcòm̃ sa (11–12)

11

¹ Dtcòm̃ sa ãe tsi nqòða hãa zi gúù zi koe tcoman

úú si i, naka ãe hòòse tama zi gùú zi hàna hãa sa q'ãa sa hëéthéé e.

² Ncií kuri di ne khóè ne kam kò Nqari ba gane dis dtcòm̄s domka qãè zi gùú zi nxàe.

³ Dtcòm̄s ka ta ko bóòda q'ãa, wèém nqõó ba Nqarim dim kg'uim ka kúrúèa hãa sa, nxãasegas gha ãe ko hòòse sa ãe hòòse tama zi koe guu a kúrúè ka.

⁴ Dtcòm̄s kam kò Abele ba Kainem dis dàòa-máákus ka qãès dàòa-mááku sa Nqari ba kúrúa máá. A kò gaas koe guu a Nqarim ka tchànóm khóèm iise bóòè, Nqari ba kò gam di zi aba zi ka qãèse kg'ui khama. A ba a ko x'óóam hãa igaba qanega dtcòm̄s koe guu a kg'ui.

⁵ Dtcòm̄s kam kò Enoke ba *ncēes kg'òès koe séèa* tcg'òóè, nxãasegam gha táá x'oo sa xám ka, i kò cúí khóè ga táá hòò me, Nqari ba kò séèa tcg'òó mea khama. *Nqarim dis Tcgāya* sa ko nxàea tseegukagu a ko máá, ãem ko séèa tcg'òóès cookg'ai koem kò nxãakamaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa témé khama.

⁶ Dtcòm̄s ka oosem khóè ba cuiskaga Nqari ba qãè-tcaokagua hãa tite. Wèém khóèm ãe ko Nqarim koe hàà ba méém dtcòm̄, Nqari ba hãa, a ko gane ãe ko qaa Me ne suruta kabi sa khama.

⁷ Nqari ba kò qanega bóòè tama zi gùú zi ka Nowa ba q'ãakagu, me dtcòm̄s ka Nqari ba kom-sana a araka ba kúrú, gam x'áé di nem gha nxãasega kgoara ka. Me kò *dtcòm̄s* koe guu a nqõó ba chibi-chibi. A ba a kò dtcòm̄s koe guu a tchànóm iise Nqarim ka bóòè.

⁸ Dtcòm̄s kam kò Abrahamama ba ãem kò tcièè ka komsana, a tcg'oa a ba a nqõóm ãem gha kháóa hàà

q'òòm koe qđò, gatàm kò ma qđòm ko qgái c'úua hãa igaba.

⁹ Dtcòmš kam kò nqòòkaguèam kò hãam nqđóm koe cg'áè-khoem khama ma x'ãè. Xgàuèko nquu-coan koem kò x'ãè, tsara kò gataga khòè xuku tsara Isaka tsara Jakobeá tsara thèé gaa koe ga x'ãè, ncèe ko Nqarim koe cúíta iis nqòòkaguku sa hòò tsara.

¹⁰ Tshoa-tshoase-q'oo sa úúa hãam x'áé-dxoo bam téé a ko qãà khama, ncèe gam ðim kúru-kg'ao ba hèé naka tshào-kg'ao ba hèéthèé Nqari ii ba.

¹¹ Dtcòmš kam kò Abrahamá, èetam kò ma gàesea hãa a cóá úú tite, si Sarahs ga sa cóá ábà tama igaba qarían hòò a cóán úú, Gam èe kò nqòòkagu mea hãa ba tcom-tcomsa Me e sam kò bóòá hãa khama.

¹² Ncèem khòem cúím, ncèe kò x'oos qàe koe hãam, koe ne kò guu a kái ne tsgõo-coa ne hãa, ncèe gane ði kái-q'ooan nqaríkg'ai ði tconðan hèé, naka tshàa-dxooan-kg'ám ði gómán ði nxõá-coan ncèe nxáráse tite hèéthèé ði kái-q'ooan khama noo ne.

¹³ Wèé ne khòè ne ncèe ne kò dtcòmán úúa hãa a ko x'óó. Eè ne kò nqòòkaguèa zi gúú zi ne kò táá hòò, igaba ne kò nqúú ka zi hãase bóò zi a ne a kò qãè-tcaoa máá zi. Kgoarasea hãase ne kò nxàe, nqđóm koe ne ðàra-kg'ao ne e a cg'áè-khoe ne e sa.

¹⁴ Eèta ko méé ne khòè ne ko x'ái, c'èem nqđóm x'ãè-q'oo ne gha ba ne ko qaa sa khama.

¹⁵ A kò táá nqđóm èe ne kò gaam koe guua hãam ka tc'èe-tc'èese. Gatà ne kò xg'ao hèéa ne ne ga kò xg'ao kabise ne gha ði x'aèan úúa hãa khama.

¹⁶ Igaba ne kò èem nqđóm ka qãèm nqđóm nqaríkg'ai ði ba xgónèa. Me ko Nqari ba gaa

domkaga gane dim Nqari ba ta ma tciìèan ka sau-cgaekaguè tama, x'áé-dxoo bam kg'ónòda máá nea hãa khama.

17 Dtcòm̀s kam kò Abrahama, ãem kòo Nqari ba kúrúa bóò me ka, Isaka ba dàòà-máákus iise tcg'òó. Me kò gaam ãe kò nqòòkaguèa hãa ba gam dim cóám cúise ábàèa hãa ba dàòà-mááku sa kúrú cgoa ka hãé,

18 ãetam kò ma Nqari ba birí mea hãa a máá: “Isakam koe tsi gha guu a ncãer nqòòkagu tsia hãa tsgõo-coan úú,” téméa hãa igaba.

19 Nqari ba ãe x'óóa hãa nem gha ghùì di qarian úúa hãa, sam kò Abrahama ba birísea hãa khama. Si ko ncãe sa c'ãem dàòm ka máá, x'ooan koem kò guu a Isaka ba hòò, témé.

20 Dtcòm̀s kam kò Isaka ba hàà gha kúrúse ts'ee-ts'eekg'aikuan Jakobe tsara Esaua tsara nqòòkagu.

21 Dtcòm̀s kam kò Jakobe, ãem ko x'óós cookg'ai koe wèé tsara cóá tsara Josefam di tsara ts'ee-ts'eekg'ai, a ba a gam dim dqàbi hìim cgoa qaritarisea hãase, Nqari ba dqom̀.

22 Dtcòm̀s kam kò Josefa, x'óóm gha di x'aèan ko cúù ka, Iseraele di ne khòè ne dis qòòs Egepeto koe ne gha guu a tcg'oa dis ka kg'ui, a ba a kò x'áè-kg'áman nda méé ne gam di c'óá xgubu-xgubuan úú di máà ne.

23 Dtcòm̀s ka khara kò Moshem ka xõò ga khara táá x'aigam di x'áè-kg'áman wèé xu cóá xu méé xu cg'òòè di bèe, a khara a kò ãem ko ábàèa xg'ara ka nqoana nxoan chóm me, t'õem cóá me e sa khara kò bóòda hãa khama.

24 Dtcòm̄s kam kò Moshe ba, ěem ko kai ka, Farom dis cóás dim cóá ba tam gha ma tciìè sa xguì,

25 a kò táá xòm̄ x'aèan ka chìbian di karean tc'óós koe máàse, igabam kò Nqarim di ne khòè ne cgoam gha xgàràè sa nxárá tcg'òóa mááse.

26 Gatagam kò hààkom x'aèm̄ dis máàkus koe tòón tcgáía hãa, khamam kò Kreste bam gha xgàrasea máá sa biríse, a ba a kò ěe sa bóò, si Egepeto di x'aian ka kaia hãas x'ai si i.

27 Dtcòm̄s kam kò x'aigam di xgòàn bèe tamase Egepeto koe tcg'oa, Gaam ěe hòòse tama bam kò qgóóa qari khama, bóò Mea kò hãa khòè khama ma.

28 Dtcòm̄s kam kò Paseka dis kōè sa kúrú, a c'áòan *mée i nquuan-kg'ám* koe cgáìè di x'áèan tcg'óó, nxãasegam gha moengelem cg'óokus di ba táá tc'ãa a ábàèa cóán Iseraele di cg'õo ka.

29 Dtcòm̄s ka ne kò *Iseraele ne* Ncòà Tshàa dim tshàa-dxoo ba tchoaba, c'óòà hãam qgám̄ koe ko nqáé khama ma, igaba ěe xu kò Egepeto di xu khòè xu tchoaba kg'oana ka xu kò tshàan ka tómmè.

30 Dtcòm̄s ka i kò nxõá di xhàroan Jeriko di cg'áé, ěe ne ko *Iseraele ne* 7 cáman nxama-nxama ana xg'ara ka.

31 Dtcòm̄s kas kò cg'árà-kg'aos Rahabe sa Nqarim di x'áèan komsana tama ne cgoa táá cg'òòè, ěes kò tãá za guu a ko nqõó ba ntcáa tsara khòè tsara tòókuan cgoa qãèse hààkagu ka.

32 Dùú sa ra gha qanega nxàè? Ncěe Giteone ba hěé, Baraka ba hěé, Samsone ba hěé, Jafete ba hěé, Dafite ba hěé, Samuele ba hěé naka porofiti xu

hěéthěé kar gha c'ěe gúù nxàe di x'aèa ner úú tama ka,

³³ ncěe kò dtcòm̄s koe guu a x'aian x'ãã tàà, a kò ěe tchàno ii sa kúrú, a ěe xu kò nqòòkaguèa sa hòò xu, ncěe kò gàman di kg'ám̄an tcěekg'am,

³⁴ a c'eean di karu t̄aman di xgòàn ts'írí, a ntcàum di kg'ám̄-c'aman nxanagu xu, ncěe kò kg'amka ii igaba kò kabise a qari-qariè xu, ncěe kò ncõoan koe tàà xu, a kò t̄áá nqõó di xu ncõo-kg'ao xu x'ãã tàà xu qgóé xu.

³⁵ Khóè zi kò ěe kò x'óóa h̄aa qhàòan gazi di i x'ooan koe guu a ghùìèa h̄aa ne koe hòò. C'ěe nea kò kaisase xgàràè igaba ne kò kgoarakuan xguì, nxãasega ne gha ěe ne ko x'ooan koe t̄ee ka q̄àès kg'òè sa kg'òè ka.

³⁶ C'ěe nea kò ncoiè a ne a kò xg'ám̄mè, a kò thěé táùan cgoa q̄áéè a q̄áé-nquuan koe úúè.

³⁷ C'ěe ne kò nxõán cgoa xaoè, ne c'ěe ne gáòa q'aaè, ne c'ěe ne ntcàuan cgoa cg'õòè. Ghùu khòoan kana piri khòoan ne kò h̄aa a ko caate. Dxàua ne kò h̄aa, a kò qóm̄ cgoa qgóókua h̄aa, a ne a kò tshúùse qgóóè.

³⁸ Nqõó ba ko q̄àèa máá ne tama. Hoàra ne ko te tchàa-xgóóan koe hěé naka xàb̄ian koe hěé naka nxõán dòm̄ q'oo koe hěé naka dqòò haèan koe hěéthěé e.

³⁹ Wèèa ne ga kò Nqari ba q̄àè-tcaokagu gane di dtcòm̄an ka, igaba ne kò táá ěe ne ko nqòòkaguèa h̄aa sa hòò.

⁴⁰ Nqari ba kaisase q̄àès gúùs c'ěe sa kg'ónòa máá taa h̄aa, nxãasega ne gha gane gatá cgoa xg'ae a *Nqarim máà ta kg'oana sa cg'oèa h̄ase hòò ka.*

12

Jesom koe tòón tçgáí

¹ Ta ncēeta noose kaias túú-c'õòs nxàea tseegukagu-kg'ao ne dis ka nxàma-nxàmaèa hãa, ke méé ta wèès gúùs ãe ga ko xgàè-kg'am ta a sa hēé naka ncēe ko qóm ba qgóókagu ta a zi cg'ãè zi hēéthēé aagu, naka taa ncēe ta mààèa hãas qàrò sa qád tcáóan cgoa qàrò,

² Jesom koe tçgáí ta tòóa hãase, ncēe ko gatá di dtcòmàn tshoa-tshoa a xg'ara-xg'ara ba. Ncēe kò qád tcáóan cgoa xgàukuan koe mààse ba, nxãasegam gha hààkom x'aèm ka qãè-tcaoan hòò ka, a kò táá saucgae ba. A ncēeska Nqarim dis ntcõó-q'oos dim kg'áòm x'õàm xòè koe ntcõóa-ntcõe ba.

³ Gaam ncēe kò chìbi-kg'ao ne di ntcoekuan domka ncēeta noo thõðan q'oo koe qád tcáóse hãa ba. Gabá méé tu tc'ēe-tc'ēese, naka tua gha nxãasega táá taju naka xhõen-tcáó guu.

⁴ Gatu dis dqùrìs ncēe tu ko chìbian cgoa x'ãàkus koe tu qanega c'áda tu ntcãagu tu gha xguìs téé-q'oos koe síí ta ga hãa.

⁵ Ghùì-ghui-tcáókuan dim kg'ui ba tu gáé c'úùa hãa? Ncēe ko gatu cgoa *Gam di tu* cóá tu ii khama ma kg'ui, a ko máá:

“Tiri tsi cóá tseè,
táá X'aigam di dqàè kg'ónòkuan ntcoe guu,
naka ãem kò ko dqàè tsi ne táá xhõen-tcáó guu,

⁶ X'aiga ba ko gaam ãem ncàma hãa ba dqàèa kg'ónò,
a wèém ãem ko Gam dim cóám khama ma séè ba xgàra ke,”
témé ba.

⁷ Ke méé tu dqàèa kg'ónòkuan koe qáo tcáo ii, Nqari ba ko Gam di tu cóá tu iise qgóó tu u ke. Ndakam cóá ba hãa, ncêe xõòm ka dqàèa kg'ónòè tama ba?

⁸ Wèém cóá ba ko dqàèa kg'ónòè. Gaa domka, ncêe dqàèa kg'ónòè ta ga tu kò hãa ne, tu nxãaska qãèm dàòm ka ábàè tama tu cóá tu u, cg'áràn koe guu a ábàè tu, a tseegu di tama tu cóá tu u.

⁹ Gataga ta wèea ta ga nqõómkg'ai koe kg'áo xõòan úúa hãa, ncêe ko dqàèa kg'ónò ta a, ta ncêes gúùs domka tcom ana hãa. Ka ta gha kháé nxãaska nta noose gatá ka Xõòm tc'êem dim koe máàse a kg'õè?

¹⁰ Gatá ka xõò ga ne ko xòm x'aè-coa q'oo koe dqàèa kg'ónò ta a, êe ne ko gane ma tc'êe khama ta gha ii ka, igabaga êem ko Nqari ba dqàèa kg'ónò ta a ne i gatá hùi di i, nxãasega ta gha Gam di q'ano-tcáoan hòò ka.

¹¹ Ncêe c'êe x'aè ka ta kòo dqàèa kg'ónòè ne i thõòka khama xam, a qãè-tcaokagu ta a tama. Igaba ne gha hààko x'aè ka gane êe kò dqàèa kg'ónòèa hãa ne tchànoan dim tc'áróm tòókuan úúa hãa ba máàè.

¹² Gaa domka méé tu x'õàa tu hêé naka qúrua tu ncêe xhõea hêéthêé qari-qari.

¹³ Nqàrèa tu tchàno dàòan kúrua máá, naka ne nxãasega êe nqõara ne táá tààè guu, igaba qãèkaguè.

Nqari ba xguian dis dqàèeku sa

¹⁴ Wèé qaria tu cgoa kúru naka wèé khóèan cgoa tòókua hãase x'ãè naka tua q'ano-tcáo ii. Q'ano-tcáo tama tu kò hãa ne tu cuiskaga X'aiga ba bóòà hãa tite ke.

¹⁵ Q'ãa méé tu naka i táá cúí khóè ga Nqarim di cgòmkuan tcào guu, nakam táá cúím tõbem

kg'aum ga ba tsom guu, ncêe gha tshúuan ghùì ba,
ncêe gha kái ne kúrú ne cg'uri-cg'urise ba,

16 naka i táá cúí khòè ga cg'ára di ii guu kana
Esaum khama cg'âè tcáo ii guu, ncêe kò qgáé-kg'ai
dim cóám ii dis téé-q'oo sa cúís gâbas tc'õoan dis
domka x'ámágu ba.

17 Ncêe ta ma q'ana hãa khama, ãe koe guus kam
kò ts'ee-ts'eekg'aièm gha sa qaa; igabam kò táá ãem
kúrúa hãa sam gha kúrúa kabi dim dàò ba hòò,
gaa domka i kò ts'ee-ts'eekg'aikuan xguì me, gatàm
kò ko ma wèé tcáoá ba ka tcgái-tshàran cgoa qaa a
igaba.

18 Ncêe tu gam koe hààra hãam *xàbì ba Sinai dim
xàbìm* khama ii tama khama, ncêe gatu ga qgóó a
xám ba, ncêe c'eean ko gaam koe karu, me ntcúú
sa hêé, dcúú-qom sa hêé, kaim tc'áá ba hêé,

19 nxãàm di ts'oo-q'ooan hêé naka dòm di kg'ui-
q'ooan hêéthêé úúa hãa ba. Ncêe khòè ne ko gaam
dòm di kg'ui-q'ooan kóm ka ne kò drcàrà, táá ne gha
gaicara c'êe kg'uia ba ga kóm sa ba,

20 ãe ne kò x'áèèa hãa sa kò qóma máá nea hãa
khama, ncêe kò ko máá: “Ncêe kg'oo-coa ga ii, a kò
ncêem *xàbì ba qgóó igaba méé i nxõán cgoa xaoa*
cg'õoè,” témé sa.

21 Eë kòò bódè sa kò kaisase q'ae-q'aesa si i, me
kò Moshe ba máá: “Q'aean kar tcãèa, a ko cgùru,”
témé.

22 Igabaga tu *ãem xàbìm koe hàà tama, a Siona*
dim koe hààraa, nqarikg'aian dim Jerusalema ba,
kg'õèa hãam Nqarim dim x'áé-dxoo ba. A tu
a gataga tcám-tcám moengelean qãè-tcaoa hãase
xg'aea hãa koe hààraa.

23 A tu a gataga tc'ãa a ábàèa ne dis kerekes koe hààraa, ncêe cg'òèa ne nqarikg'ai koe góá tòòèa ne. A tu a gataga Nqarim koe hààraa, wèe khòèan dim Xgàra-kg'ao ba, a tu a gataga tchàno ne khòè ne* di tc'èean koe hààraa.

24 A tu a gataga Jesom koe hààraa, kabas qáé-xg'aes koe ko Nqari ba hěé naka khòè ne hěéthěé xg'aeku koe ko tòókuan kúrú ba. A tu a gataga c'áòan tsarisea hãa koe hààraa, ncêe ko Abelem di c'áòan ka qãè kg'uiian kg'ui i.

25 Q'ãa méé tu naka táá Gam ãe ko kg'ui cgoa tu u ba xguì guu. Ncèè gane ãem kò nqòómkg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ne, ne ko xguì nea kò táá nxanagu Me, ka ta gha nta noose nxanagu Me, Gaam ncêe nqarikg'ai koe hãa a ko kg'ui cgoa ta a ba?

26 Gaam ncêem ãe x'aè ka kò dòma ba cgoa nqòómkg'ai ntcãa-ntcãa ba, igabagam ncêeska nqòòkagu taa hãa, a máá: “Qanega cúí Ra gha nqòómkg'ai cúí ntcãa-ntcãa tamase nqarikg'aian ga hěéthěé ntcãa-ntcãa,” témé ba.

27 Ncêem kg'uim, ncêe ko máá: “Qanega cúí,” témé ba ko kúrúèa hãa zi gúù zia gha ntcãa-ntcãè a tcg'òóè sa x'ái, nxãasega zi gha gúù zi ntcãa-ntcãè tite zi qaù ka.

28 Gaa domka méé ta Nqarim di x'aian, ncêe cuiskaga ntcãa-ntcãè tite ta máàèa hãas gúù sa qãè-tcaoa máá, naka taà Nqari ba còrè, qãè-tcaokagu Me kom dàòm ka, kaisa tcomkuan hěé naka q'áòan hěéthěé cgoa.

* **12:23:** *tchàno ne khòè ne* - Gerika sa ko máá: “xg'ara-xg'araèa ne tchàno ne,” ncêe “Nqarim ko ma tc'èe ne khama ma kúrúèa ne khòè ne tchàno ne” ta i ga méèè ne.

²⁹ Gatá dim “Nqari ba dàòà ko cg'õos c'ees khama ii” ke.

Nqari ba ko qãè-tcaokagu zi tséé zi (13)

13

¹ Qõekua ne khòè ne khama tu ma ncàmku.

² Táá méé tu c'urù guu, tãá za guua hãa khòèan x'áéa tu koe qãèse hàakagua ne; gatà hēéan ka i kò c'ēe khòèan c'úua hãase moengelean cg'áè-khoe iise qãèse hàakagu ke.

³ Gane ēe qáé-nquuan koe hàna ne ka tc'ēe-tc'ēese naka ēe ne hànas téé-q'oos koe tòóse, naka tua gataga gane ēe xgáèè ko ne tc'ēe-tc'ēese, gatu ga ko ma xgàrase khama ma.

⁴ Wèé khòèan ka méé i séèkuan tcommè nakam kgàrom séèkuan di ba q'ano ii, Nqari ba gha cg'áràn ko kúrú ne hēé naka wèé cg'árà qhàòan ga hēéthéé ko xgàra ke.

⁵ Kg'õèa tu méé i marian ncàm koe tòósea hãa guu, igaba méé tu wèés gúùs ēe tu úua hãa sa qãè-tcaoa máá. Nqari ba kò máá:

“Cuiskagar guu tsia hãa tite;

a Ra a gataga cuiskaga aagu tsia hãa tite,”
témé ke.

⁶ Gaa domka ta ko kgoarasea hãase kg'ui a ko máá:

“X'aiga ba tirim Hùì-kg'ao Me e,

ra cúí gúù ga bèè tite,

dùú ba ga khòè ba kúrú te?”

témé.

7 Tc'ěe-tc'ěese tu gatu di xu tc'ãà-cookg'ai xu, ncěe kò Nqarim di kg'uian xгаа-xгаа tu u xu. Tc'ěe-tc'ěese nta iis kg'òè sa xu kò kg'òè sa naka tua gaxu dis dtcòm sa serè.

8 Jeso Krete ba Gam cúim ga Me e, ncãaka dim cám ka hěé, ncěem cám ka hěé, naka chòò tamase hěéthěe e.

9 Táá méé tu cg'ãè na tãáka xгаа-xгаа-kg'áman ka hoàkaguè guu. Gatu di tcáoan gha *Nqarim di* cgómkuan ka qari-qariè sa qãè si i ke, tc'òoan di x'áè-kg'áman komsanan ka tamase, ncěe gane èe ko tc'òó o ne koe cúí hùi ga úú tama a.

10 Altara ba ta úúa hãa, peresiti xu ncěe Juta ne ko còrèm qgáim koe ko tséé xu cúí qari ga úú tama, gaam koe xu gha tc'òó di ba.

11 Kaiam peresiti ba ko kg'oo-coan di c'áòan sèè a chìbian dis tcg'òóa-máákus iise kaisase tcom-tcomsam qgáim koe úú, igabaga i ko gaan di tc'áróan x'áém ka tchàa koe dàòè.

12 Gaa domkagam kò Jesom igaba thěé gataga x'áé-dxoom ka tchàa koe xgàraè, nxãasegam gha Gam di c'áòan koe guu a khòè ne kúru ne gane di chìbian koe q'ano a tcom-tcomsa ka.

13 Ke hààn ta nxãaska x'áém ka tchàa koe tcg'oa naka Jesom cgoa xg'ae naka Gam cgoa sau-cgaekaguè.

14 Ncěe koe ta kúúa ta gha hãam x'áé-dxoo ba úú tama, igabaga ta ko hààkom x'áé-dxoo ba qaa khama.

15 Ke hààn ta nxãaska wèé x'aè ka Nqari ba dqòmàn di dàòà-máákuan Jesom koe guu na tcg'òóa máá, dàòà-máákus ncěe cg'òèa ba nxàea tcg'òóan ka ko kg'áms ka kúruè sa.

16 Naka tua táá qǎèan kúrúan hěé naka aukuan hěéthěé c'urù guu, gatà ii dàòà-máákuan kam ko Nqari ba qǎè-tcaokaguè ke.

17 Gatu di xu tc'ǎà-cookg'ai xu komsana naka gaxu di x'áè-kg'áman koe máàse. Kòre tu u xu ko ke, khòem gatú ka gha Nqari ba chóà máám khama ma. Komsana xu naka xu nxāasega tsééa xu qǎè-tcaoan cgoa kúrú, tshúù-tcaoan cgoa tamase, gatà i kò ii ne i cuiskaga hùì tua hǎa tite ke.

18 Còrèa máá xae e, tcáóa xae q'oo koe xae tco-man úúa hǎa chìbian xae bóòse tama di i, a xae a ko wèé qgài koe xae gha qǎès kg'òè sa kg'òè sa tc'ěe ke.

19 Ra ko wèé qaria te ka dtcàrà tu u, còrè tu gha sa, nakar gha nxāasega qháésega kabise a hàà cgae tu u.

Còo di còrèan hěé naka tsgámkaguku zi hěéthěé e

20 Chòò tamas qáé-xg'aes di c'áòan kam kò Nqari ba gatá dim X'aigam Jesom, ncěe kaia hǎam ghùu kòre-kg'ao ba x'ooan koe guu a kabì a óága. Ncěem Nqarim tòókuan di ba méém

21 wèés gúùs qǎè sa máà tu u, naka tu nxāasega ěem Gabá tc'ěea hǎa sa kúrú. Gataga méém Jeso Krestem koe guu naka tséé zi qǎè-tcaokagu Me gha zi gatá koe kúrú. Chòò tamase méém Jeso Kreste ba dqòmè! Amen.

22 Tíí qǎe ga tuè, ghùì-ghuin tcáó tu u ghas tcgǎyas xòm sar góá máá tua hǎa, a ko dtcàrà tu u qádò-tcaoa tu gha máá si sa.

23 Gatá ka qōesem Timoteom kgoaraèa hǎa sa tu gha q'ǎa sar ko tc'ěe. Ncěè qháésesem kò ko hàà ner gha gam cgoa síí cgae tu u.

²⁴ Wèé xu tc'ãà-cookg'ai xu gatu di xu hěé naka wèé ne tcom-tcomsa ne hěéthěé tu tsgámkagu. Italea di ne ko thěé tsgámkagu tu u.

²⁵ Cgómkuan méé i gatu wèé tu cgoa hãa.

Kabas Qae-xg'ae sa
The New Testament in the Naro language of Botswana
copyright © 2012 The Bible Society of Botswana

Language: Naro

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-08-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

d01ddea0-c0e8-5bc4-86fa-b235639fa99b